

Beleidsplan Vereniging voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer Water, Land & Dijken 2015-2020

‘Collectief aan de slag’

Water, Land & Dijken (WLD) is in 2008 ontstaan. Na een fusie tussen twee agrarische natuur – verenigingen, die samen vrijwel het Nationaal Landschap Laag Holland en Noord-Kennemerland bestrijken, ontstond een sterke groep van ca 500 boeren, die naast hun bedrijfsmatige activiteiten ook agrarisch natuurbeheer uitvoeren. Het gebied Bergen, Egmond, Schoorl is in 2012 als werkgebied toegevoegd. Het natuurbeheer bestaat voor een groot deel uit weidevogelbescherming, maar ook uit andere taken die te maken hebben met het behoud van de biodiversiteit. De basis van het beleid is het vormen van een sterke agrarische sector die in staat is het landschap te onderhouden. Als het land niet goed wordt beheerd raakt het verruigd en gaat de openheid en het unieke veenweiden- en polder karakter verloren.

Evaluatie beleidsplan 2009-2014

In 2009 is een beleidsplan vastgesteld met een breed scala aan doelstellingen. Terugkijkend zien we dat op het gebied van de hoofdtaken biotoopbeheer en gebiedsbeheer vrijwel alle doelstellingen zijn ingevuld. Ook de bijdrage aan het uitvoeren van de kaderrichtlijn water begint gestalte te krijgen. Successen zijn o.a. het goed uitvoeren van de GLB pilot, het verkrijgen van een flinke subsidie voor de optimalisering van het weidevogelbiotoop en de nieuwe samenwerking met het Hoogheemraadschap. Belangrijk is ook dat de snelle achteruitgang van het aantal weidevogels in de afgelopen tientallen jaren lijkt te zijn gestopt. Er is nog geen sprake van groei, maar bij een hoog overlevingsgehalte van de pullen zou dit mogelijk kunnen zijn. Er wordt goed overlegd met de wildbeheereenheden om predatie binnen de perken te houden.

Op enkele andere onderdelen heeft de markt de rol van WLD overgenomen, bijvoorbeeld van de zuivelindustrie voor de promotie van weidezuivel. De oprichting van Bureau Toerisme Laag Holland heeft ertoe geleid dat de centrale rol wat betreft recreatie daar is komen te liggen. Doelstellingen op het gebied van cultuurhistorie en energiebeheer zijn slechts deels ingevuld. Dat had te maken met de verminderde mogelijkheden om subsidie te verkrijgen.

De conclusie is dat de taken waar Water, Land & Dijken voor in het leven is geroepen, biotoop- en gebiedsbeheer, goed tot hun recht zijn gekomen. Voor de toekomst kunnen we meenemen dat die taken verder geprofessionaliseerd kunnen worden. Daarbij blijft het van belang dat ook de burgers van het behaalde resultaat moeten kunnen blijven genieten.

Waar staan we?

Het Nationaal Landschap Laag Holland bestaat niet meer als een gebied met een bijzondere rijksstatus. Het rijk heeft zich teruggetrokken uit het samenwerkingsverband. De overige partners, waaronder ook WLD, zijn overtuigd van de landschappelijke waarden in het gebied en vinden het nuttig en nodig om te blijven samenwerken. Van belang is het nieuwe stelsel voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer dat in ontwikkeling is en welke in 2016 ingaat. Water, Land & Dijken heeft hier van 2011-2014 al mee kunnen oefenen als een van de vier pilotgebieden in de zogeheten GLB-pilot. Centraal stond het ervaring opdoen met een collectieve aanpak van diensten die de gebiedskwaliteiten versterken, efficiënter, effectiever en tegen relatief lage uitvoeringskosten. De pilot heeft veel leerstof opgeleverd over collectief zakendoen en heeft geleid tot een verdere professionalisering van WLD als collectief en uitvoeringsorganisatie. De pilot heeft ook voeding

geleverd voor de gebiedsofferte die WLD opstelt in het kader van het nieuwe agrarische natuurbeheer.

Doel en vorm van het beleidsplan

Het beleidsplan biedt houvast aan de interne organisatie en het bestuur en om de omgeving te laten zien wat er in de komende jaren mag worden verwacht van WLD als collectief en vereniging van boeren. Daarom is dit een beleidsplan op hoofdlijnen. Het gaat vooral om de intenties die jaarlijks worden uitgewerkt in uitvoeringsplannen en projectplannen.

Drie hoofdrollen

Er zijn drie hoofdrollen voor WLD zijnde: als collectief dat in het werkgebied agrarisch natuurbeheer en blauwe diensten uitvoert, voor de streek het landschap in stand houden en toegankelijk maken, voedselvoorziening en voor de leden: service, informatie en innovatie.

1. WLD als collectief

Een professionele uitvoering vraagt om een goede 'interne' organisatie. WLD heeft solide protocollen, een kantoor met projectleiders en vijf veldmedewerkers voor de controle en begeleiding van de boeren. Ook het administratieve systeem wordt aangepast. Voor een deel neemt WLD de taken over van de uitvoeringsdiensten van de overheid, zoals RVO en NVWA. Belangrijk verschil is dat de vereniging actief stuurt op deelname en veel dichterbij de grondgebruiker zit, waardoor de uitvoering efficiënter kan.

De uitdaging is om de meest effectieve methoden te vinden, waarbij het draagvlak bij de boeren behouden blijft. Dat vereist een slimme aanpak, maar ook een goede controle op de uitgevoerde maatregelen. Daarom moeten de uitvoeringsregels niet al te complex zijn.

Het aantal diensten dat binnen en buiten het collectief wordt aangeboden wordt uitgebreid. Nog steeds is weidevogelbeheer een belangrijke taak, samenhangend met het feit dat Laag Holland voor een groot deel bestaat uit veenweiden.

Voor het weidevogelbeheer is de verdeling in kerngebieden en leefgebieden nieuw. Vogels zijn echter niet gebonden aan een plek. Uit ervaring is gebleken dat een 'leeg' veld na de juiste bemesting opeens weer vol vogels kan zitten. Er zal dan ook meer aan monitoring worden gedaan om maatregelen flexibel te kunnen inzetten. Mogelijk spelen onze 650 vrijwilligers daarbij een rol. Scholing van vrijwilligers is daarom de komende jaren essentieel.

Naast de 'groene diensten' houdt WLD zich ook bezig met 'blauwe diensten'. In nauwe samenwerking met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier worden diensten uitgevoerd die moeten leiden tot een betere waterkwaliteit in Laag Holland.

Het voornemen is om de verdere professionalisering van agrarisch natuurbeheer snel en gedegen door te voeren. Dat betreft de interne organisatie, maar ook de training van boeren en vrijwilligers.

2. Voor de streek

WLD vindt dat iedereen moeten kunnen genieten van landschap en natuur en pleit voor een goede stad-platteland relatie en meer interactie tussen boer en burger. Als projectorganisatie stimuleert WLD multifunctionele landbouw, met o.a. boerderijeducatieprojecten voor basisschool leerlingen, met de ontwikkeling van wandelpaden over boerenland, organiseren van open boerderijdagen etc. WLD is als vereniging van boeren ook betrokken bij nieuwe ontwikkelingen in de voedselproductie en -afzet.

Voor overheden en andere partijen vervult WLD de rol van deskundige op het gebied van agrarisch natuurbeheer en heeft zitting in meerdere overleg organen op ambtelijk en bestuurlijk niveau. Ook speelt WLD een rol wanneer natuurcompensatie nodig is in kwesties van ruimtelijke ordening.

3. Voor de leden

WLD is een vereniging van en voor boeren en hecht grote waarde aan het ten dienste staan aan de leden. Zij kunnen bij WLD terecht voor het organiseren en faciliteren van het agrarisch natuurbeheer, het ontwikkelen van ondernemersplannen of hulp bij het invullen van subsidieaanvragen. Daarnaast zijn kantoor en veldmedewerkers vijf dagen per week bereikbaar voor het verstrekken van informatie en advies. Ook oefent WLD invloed uit voor haar leden op overheidsbeleid. Regelmatig verschijnt er speciaal voor de leden een Agrarische nieuwsbrief met informatie o.a. over nieuw beleid, openstellingen regelingen, nieuwe technieken.

De leden kunnen nieuwe thema's aandragen om uit te werken. De ganzenproblematiek staat bijvoorbeeld regelmatig op de agenda.

Het bestuur heeft enkele jaren geleden een innovatiefonds ingericht. Dit geld wordt gebruikt om nieuwe methodieken uit te proberen. Er kunnen machines worden aangeschaft die door alle leden mogen worden gebruikt, soms met meer succes, soms met minder. Daarmee wordt experimenteer ruimte ontwikkeld om te voorkomen dat het risico bij een individuele boer komt te liggen.

Met een eigen website (www.waterlandendijken.nl), via diverse nieuwsbrieven en Social media als Facebook en Twitter informeert WLD haar leden en relaties over de ontwikkelingen, projecten, nieuws en actualiteiten.

Tenslotte

Water, Land & Dijken heeft als vereniging in de afgelopen jaren veel ervaring opgedaan. We beginnen vol vertrouwen aan een nieuwe beleidsperiode, waarin we ook als collectief aan de slag zullen gaan. Met alle ervaringen die WLD de afgelopen jaren tijdens de GLB-pilot heeft opgedaan ziet WLD zichzelf in de rol van collectief en het nieuwe stelsel voor agrarisch natuurbeheer met vertrouwen tegemoet.